

Százéves a Kerepesi temető

1849 április 12-én, kora délután megkondult a kis sirató harangocska a Rókus-kápolna zsalugáteres tornyában és az ispóaly hátulsó kapuján halottas szekér dőcögött ki a kerepesi országút felé. Szegényes fakoporsóban utazott végső földi stációja felé a néma utas, a bakon, az egykedvű kocsis mellett fekete fejkendős néni sárga sárga. Mindebben nem lett volna semmi különös, vagy rendkívüli, ha a nyikorgó kerekek a Józsefváros, vagy a Váci-út felé vitték volna az árva koporsót. De a szekér bizony kifelé tartott, amerre már, túl a Szent Rókusról nevezett kórházon, nem igen tállátott, más, mint *mocsaras rét-világ*, hacsak nem az a *kidült-bedült viskó*, az országúttól balkéz felől: a későbbi siralomház. A szekér

az új köztemető

felé vánszorgott, hogy elvigye oda az első lakót, mert bár a mocsaras városi földek között már 12 napja, 1849 április elsején fölszentelték a holtak új nyugvóhelyét, idáig nem akadt, aki oda tennie le elfáradt csontjait. Inkább a józsefvárosi, a ferencvárosi, vagy a rangos váciúti sírkertbe temetkeztek; az utóbbit már *kőfal* vette körül! Ide kísérte ki Petőfi is 1845 januárjában a szőke Csapó Ete-két, a „Cipruslombok” harmincnégy költeményének műzsáját, miként írják: hulló hóban, hajadonfótt, gyalog és fátyálval a kezében...

Az új köztemető, mely Hochált uram magánvállalkozása, ma száz éve fogadta be első sirlakóját, bár az ortodox hitű pesti szerbek már 1847 óta temetkeztek ide. Messziről néha morajlás rémllett ez áprilisi délután: *honvédógyűk gyászzenéje* kísérte be a léckapun az első halottat...

1849-ből látunk a temetőn még máiglan is néhány sírkövet, így

Petőfi szüleit,

de ezek a síremlékek, a hamvakkal együtt később költöztek át ide. „A jó öreg zászlótartó”, Petőfi atyja 1849 március 24-ikén halt el tifuszban, édesanyja május 17-én, a Budavárát esziromló ágyuk dörgése közben, kolerában. Költő-flúk a józsefvárosi sírkertben temette el rajongva szeretett szüleit, és hősi halála előtt még *vörösgránit emléket* is állított hamvaik fölé. Poraitkat s a sírkövet most a Kerepesi-temetőben találjuk. Bár beépítettek az új emlékebe, mely a költő szeretteinek közös sírját díszíti, még látható a régi kis obeliszk, rajta az egymásba szorosan kulcsolódó két kéz s a fölírás: „A legszerettebb Atya, a legszerettebb Anya”. Petőfié ez, a sírfölírás, ő akarta így, hogy Petrovics István és feleségének neve ne legyen a követen: „*elég, ha mi tudjuk, kik nyugosznak ott alant, mi, akik szerettük őket...*”

A pesti vértanúk,

1849 októberének mártirjai is itt pihennek: Batthyány Lajos, valamint közös sírban Szacsavay, Csernus, Abancourt, Giron s 1850-ben és 1853-ban kivégzett társaik: Streit, Jubál, Noszlopy, Sárközy és Kolosy. De az ő poraik is későbbi években költöztek ide. Sírukön Bajza mennydörgő szavai: „*Van bíró a felhők felett, áll a villamos ég.*” Az elhanyagolt temetőt, amelynek kápolmáját 1857-ben építették és karmelita barátok gondozták, 1861-ben a székesfőváros vette birtokába, akkor épült az első kökerítése, abból az időből valók a rácskapuk is. És attól kezdve valóságos

nemzeti Pantheoná lett,

melynek sírköveiről jókora darab magyar történelem és a magyar műveltség históriájának egy százada szól a vándorhoz. Kossuth és Deák pihen itt, Vörösmarty és Arany, Jókai és Mikszáth, Munkácsy és Zichy Mihály, Ady és Vajda János; a színészet hőskorának pedig olyan nagyjai, mint Meyer, Szentpétery, Fánccsy, Egressy,

Tóth József, a Lendvayak, Szerda helyi, Prielle Kornélia, valamint Jászai Mari, Szacsavay, Gyenes Pethes és Odry. De ide írhatnánk még ezernyi dicsőséges és emlékezetes nevet, a XIX. és XX. század magyar szellemi életének fényeségeit, akiknek pora itt lelt nyugvóhelyet, a Kerepesi-temetőbe, amely ma érte meg százszázadfordulóját a napnak, mikor az egykor elhagyott tájon először tükarta be rögeivel egy szegény ember kihűlt szívét.

B. I.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy 614. 61

Hely

Idő

1849/1849

Személy

Helyszám

Forrás: *Stiller*

Szerző: *B. J. Balassa János*
Cím: *Jakovecs a Kerepesi temető*

(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
	1849 IV/13		